

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת ברכות

דפים ט - טו, פרשת שמות תש"פ

דרך ישרה תמצית הדף

דף ט

1. זמן אכילת פסחים. 2. קראי בגאולת מצרים. 3. משכיר. 4. סו"ז ק"ש שחרית.

- א. סוף זמן אכילת קרב פסח, לראבי"ע עד חצות ולר"ע עד עלוה"ש. ודרשות הפסוקים 1. חפזון, לר"א דמצרים במכת בכורות, ולר"ע דישאל לצאת ממצרים. 2. בלילה הזה, דאסור לאכול הפסח לאחר חצות או ביום. 3. הזה, לר"א לגז"ש ולר"ע למעט לילה הבא, וראבי"ע יליף מלא תותירו עד בקר. 4. מועד צאתך ממצרים, לר"א לשרוף ולר"ע עד אז אתה אוכל.
- ב. דרשות הפסוקים בגאולת מצרים 1. דבר נא באזני העם, כדי שתתקיים ההבטחה שיצאו ברכוש גדול. 2. וישאלום בע"כ דמצרים, או בע"כ דישאל משום משוי. 3. וינצלו, עשאוה כמצולה שאין בה דגים. 4. אהיה, שה' יהיה עמם בשעבוד מלכויות, וא"ל משה דיה לצרה בשעתה.
- ג. התחלת ק"ש של שחרית, ממתי שיבדיל 1. בין תכלת ללבן בצמר שחלקו נצבע. 2. תכלת לכרתי. 3. זאב וכלב. 4. חמור וערוד. 5. משיכיר חבירו הרגיל עמו קצת, ממרחק ד"א.
- ד. עד מתי ק"ש דשחרית 1. לותיקין בנץ. 2. לר"י ג' שעות כבני מלכים. 3. מכאן ואילך שכו רק כקורא בתורה, ולא הפסיד ברכות ק"ש.
- ה. תוס' 1. מח' אם קודם הנץ נחשב זמן קימה. 2. ובלבד שלא יאמר השכיבנו, קאי לרש"י בקורא קודם עלוה"ש ולתוס' על הקורא קודם הנץ. 3. בין תכלת ללבן שבה, לרש"י בגיזת צמר ולתוס' בחוליות הציצית. 4. זמן ק"ש מעולה"ש עד ג' שעות, ומצוה מן המובחר כותיקין והציבור מהזריחה.

דף י

1. דוד המלך. 2. חזקיהו. 3. השונמית ואלישע. 4. ר"י בר חנינא.

- א. אשרי האיש ולמה רגשו הווי חדא פרשה ולכן אתי שפיר 1. יהיו לרצון אחר י"ח פרשיות. 2. הללויה אחר ק"ג פרשיות. 3. פרשה חביבה פתח באשרי וסיים באשרי.
- ב. בריוני וצדוקי 1. בריוני צערו את ר"מ ורצה להתפלל שימותו, וברוריה אמרה שהתפלל שיחזרו בתשובה. 2. רני עקרה לא ילדה, כנס"י שלא ילדה בניס לגהנום. 3. מעשה אבשלום כתוב קודם לסמכו לפרשת גוג ומגוג.
- ג. דוד דר בחמשה עולמים ואמר שירה 1. במעי אמו, וכל קרבי. 2. נסתכל בכוכבים, כל צבאיו. 3. ינק, כל גמוליו. 4. ראה מפלת רשעים, יתמו חטאים. 5. נסתכל ביום המיתה, תוסף רוחם יגועון.

- ד. מדת הקב"ה 1. צר צורה בתוך צורה ומטיל בה רוח ונשמה קרבים ובני מעים. 2. אין צייר כאלוקינו. 3. אין לבלותך, שמבלה את מעשיו. 4. יודע לעשות פשרה בין חזקיהו לישעיהו.
- ה. ההשוואה בין הקב"ה והנשמה 1. מלא כל הגוף, העולם. 2. רואה ולא נראה. 3. רואה את הכל. 4. טהור. 5. יושב בחדרי חדרים.
- ו. הלימודים מחזקיהו המלך 1. נחלה ובא אליו ישעיהו, וא"ל שמת שלא עסק בפו"ר, והתפלל דאין להתיאש אפי' חרב חדה מונחת. 2. אל הקיר, מקירות לבו, או שהזכיר את עליית הקיר שעשתה השונמית. 3. הטוב בעיניך בעיניך עשיתי, שסמך גאולה לתפלה, או שגנו ספר רפואות. 4. תלה בזכות עצמו והשיבו בזכות דוד, ולעומתו משה תלה בזכות האבות והשיבוהו בזכות עצמו.
- ז. מעשי חזקיהו 1. על שלשה הודו: גנו ספר רפואות. 2. כתת נחש הנחושת. 3. גרר עצמות אביו. 4. על שלשה לא הודו: סתם מי גיחון. 5. קצץ דלתות היכל ושגרן למלך אשור. 6. עבר ניסן בניסן ביום העיבור.
- ח. הלימודים מהאשה השונמית 1. עלית קיר, פליגי אי קירוח או חלקו לשנים. 2. הרוצה אפשר להנות יכול כאלישע, ומי שאינו רוצה יכול כשמואל שבכל מקום ביתו עמו. 3. איש אלקים קדוש, שלא ראתה זבוב או קרי.
- ט. שמועות ר"י בר חנינא 1. אשה מכרת באורחין יותר מהאיש. 2. משרתו אינו קדוש, שגיחזי אחז בדדיה. 3. כל המארח ת"ח כמקריב תמידין.
- י. דינים בתפלה מריב"ח 1. יש להתפלל במקום נמוך, שנא' ממעמקים. 2. לכוון רגליו, מרגל ישרה. 3. מי שאוכל ושותה ואח"כ מתפלל, נאמר עליו ואותי השלכת אחר גויך.
- יא. תוס' 1. בפרשה חביבה על דוד חתם מעין הפתיחה. 2. גדול ק"ש בעונתה יותר מת"ת שלא בזמן ק"ש.

דף יא

1. דרשות פסוקי ק"ש. 2. עשה כב"ש. 3. ברכות ק"ש. 4. ברכות התורה. 5. הברכות בביהמ"ק.

- א. המחלוקת כיצד לקרוא ק"ש 1. לב"ש בערב יטו ובבוקר יעמדו, שנא' בשכבך ובקומך ולא נאמר בבקר ובערב. 2. לבי"ה קורא כדרכו, עומדין יושבין מטין הולכין ועוסקים במלאכה, וקרא קאמר בזמן שכיבה וקימה מבלכתך בדרך.
- ב. בשבתך בביתך פרט לעוסק במצוה, ובלכתך בדרך פרט לחתן הכונס בתולה. והלימוד 1. להו"א רשות כמו דרך, ודחי מהולך לדבר מצוה. 2. שבתך בשבת דידך, ופריך מהכונס אלמנה. 3. דוקא בטריד, ודחי מאבל דטריד ואפי"ה מחויב. 4. פטור משום טרדא דמצוה.
- ג. הדיעות במי שעושה כב"ש 1. עשה. 2. לא עשה כלום. 3. חייב מיתה, וכמו שאמרו לרבי טרפון.
- ד. בשחר מברך שתי ברכות לפני ק"ש ואחת לאחריה, והנוסח 1. יוצר אור ובורא חשך, להזכיר מדת יום בלילה ומדת לילה ביום גולל אור מפני חשך. 2. אהבה רבה וי"א אהבת עולם.
- ה. על מה צריך לברך ברכות התורה 1. למקרא לכו"ע. 2. פליגי למדרש. 3. משנה. 4. תלמוד.
- ו. ברכות על התורה 1. לעסוק בד"ת. 2. והערב. 3. אשר בחר בנו. 4. יוצא באהבה רבה.
- ז. התפילות בביהמ"ק 1. אמר הממונה ברכו ברכה אחת, ופליגי אם זהו יוצר אור וש"מ ברכות לא מעכבות, או אהבה רבה ורק סדר ברכות אינו מעכב. 2. עשרת הדברות, והיום בטלו מפני המינין. 3. ק"ש ג' פרשיות. 4. אמת ויציב, ועבודה וברכת כהנים. 5. בשבת מוסיפין ברכה למשמר היוצא, שה' ישכין ביניהם אהבה ואחוה ושלוש ורעות.
- ח. תוס' 1. אבל אינו מניח תפילין, כיון שנאמר בהם פאר וכן מיחזקאל. 2. עשה כב"ש לא יצא, וקמ"ל הואיל ומחמירין, או דגזרי שלא יצא. 3. אחת קצרה, לרש"י השכיבנו ולר"ת שיכול לקצר באמת ואמונה. 4. מח' אם צריך לעמוד מיד לאחר ברכות התורה ואהבה רבה.

דף יב

1. העיקר בברכה. 2. רבה בר חנינא. 3. פרשת ציצית. 4. עיקר וטפל.

- א. התחיל לברך על שיכר וחשב שהוא יין וסיים שהכל, בעי אי אזלינן בתר עיקר ברכה או חתימה. ומייתי 1. בשחרית וערבית הכל הולך אחר החיתום ויצא במה שאמר, ודחי משום שבסוף אומר יוצר המאורות, או דברכה ומלכות מעיקרא קאי אתרווייהו. 2. כללא הכל אחר החיתום למאי אתי, ש"מ דיצא כפי שסיים, ודחי דאתי למימר דיוצא בהמוציא על תמרים כיון דזייני.
- ב. שמועות רבה בר חנינא סבא 1. מי שלא אמת ויציב שחרית ואמת ואמונה ערבית לא יצא. 2. כורע בברוך מהר וזוקף בשם לאט. 3. בעשיית המלך הקדוש והמלך המשפט וכן הלכה, ורב יוסף פליג. 4. מי שלא מבקש רחמים על חבריו נקרא חוטא, ועל ת"ח צריך לחלות שנאמר ואני בחלותם. 5. העושה עבירה ומתביש בה מוחלין לו על כל עוונותיו.
- ג. מדוע נקבעה פרשת ציצית בק"ש, ומנין 1. עול מצוות, וזכרתם. 2. מצות ציצית, ועשו. 3. יצ"מ, אשר הוצאתי. 4. דעת מינות, אחרי לבבכם. 5. הרהור עבירה, אחרי עיניכם. 6. הרהור ע"ז, זונים.
- ד. הוספות לקרוא 1. פרשת בלק בקשו מפני כרע שכב כארי, ולא קבעו מפני דלא פסקה משה. 2. פליגי בהזכרת יצ"מ בלילות, האם קרא דכל ימי חיך לימים ולילות או לעוה"ב וימות המשיח.
- ה. שמות האבות שהשתנו 1. אברם בתחילה אב לארם ואח"כ לכל העולם, והקורא לו אברם עובר בעשה ובלאו. 2. שרי, בתחילה לאומתה ואח"כ לכל העולם, וליכא איסור. 3. יעקב, אח"כ אהדריה קרא.
- ו. תוס' 1. פתח בחמרא וסיים בשיכרא, לרי"ף יצא ולתוס' לא, ותוכ"ד יכול לחזור. 2. ואמונתך, גאולה לעת"ל או החזרת הנשמה בבקר. 3. אמת ויציב, הדבר הזה ולא השכינה. 4. בכריעה יש לכופף הראש ולא ישוח יותר מדאי. 5. בשכח זכרנו האם חוזר.

הדרן עלך ברכות פרק קמא - מאימתי!

פרק שני - היה קורא

דף יג

1. דיני ק"ש. 2. פרקדן.

- א. דין הפסק בק"ש וברכותיה 1. לר"מ בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב, ובאמצע מפני היראה ומשיב. 2. לר"י באמצע שואל מיראה ומשיב מפני הכבוד, ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב לכל אדם.
- ב. מהו בין הפרקים 1. ברכה ראשונה. 2. ברכה שניה. 3. שמע. 4. והיה. 5. ויאמר. 6. אמת ויציב, ולר"י אין להפסיק.
- ג. ק"ש לרבנן בכל לשון ולרבי רק ככתבה, ופליגי 1. והיו, לרבי בהיותן ולרבנן שלא יקרא למפרע. 2. שמע, לרבנן בכל לשון ולרבי השמע לאזניך. 3. הדברים, לרבי שלא יקרא למפרע, ורבנן לא דרשי.
- ד. היכן צריך כוונה בק"ש 1. פסוק ראשון, ויש להאריך באחד. 2. עד על לבבך, שנאמר והיו הדברים האלה או מעל לבבך. 3. פרק ראשון, שנאמר אשר אנכי מצוך היום.
- ה. על לבבכם לדבר במ שנאמר בפרשה שניה 1. לשים תפילין כנגד הלב. 2. ללמד הבנים לדבר בד"ת.
- ו. הק"ש של רבי 1. קרא ק"ש בזמנה, כשהעביר ידיו על עיניו. 2. פליגי האם אח"כ חזר וגמרה. 3. הזכיר בשיעורו שמעתא דיצ"מ, כמ"ד אין גומרה, או כדי להזכיר בזמנה.
- ז. פרקדן 1. אסור לשבת כך. 2. בהטיה שרי, לשבת אבל לקרוא ק"ש אסור. 3. בעל בשר שרי.
- ח. תוס' 1. ברכות ק"ש לא מעכבות ביחיד. 2. קורא להגיה, לרש"י שלא מתכוון לקרות ולתוס' שקורא כמו כתיבתן. 3. כל התורה בלשון הקודש, לרש"י לקרות בתורה, ולתוס' כגון פרשת זכור או מקרא ביכורים. 4. בפסוק ראשון מי שמתהלך צריך לעמוד. 5. בק"ש מפסיק לקדיש וקדושה ולא בשמו"ע.

דף יד

1. דיני הקריאה. 2. טעימה. 3. דרשות הפסוקים. 4. פרשת ויאמר. 5. ק"ש ותפילין. 6. מים.

- א. הפסק במגילה והלל 1. בעי אי שרי להפסיק ק"ו מק"ש דאורייתא, או דאסור משום פרסומי ניסא. 2. להלכה, בימים שהיחיד גומר את ההלל מותר להפסיק רק בין פרק לפרק, ובימים שאינו גומר מפסיק אף באמצע הפרק.
- ב. דיני טעימה 1. א"צ ברכה. 2. השרוי בתענית מותר לטעום רביעית.
- ג. המח' בדרשות הפסוקים 1. כי במה נחשב הוא, הנותן שלום לחבירו לפני שמתפלל עשאו במה, וכן במה חשבתו לזה ולא לה', וזה במשכים לפתחו. 2. צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו, אסור לעשות חפציו לפני שיתפלל, ואחר התפילה ה' עושה חפציו. 3. שבע ילין בל יפקד רע, הלן שבע ימים בלא חלום נקרא חוטא, והמשיבוע עצמו מד"ת ולן לא מפשרין אותו בשורות רעות.
- ד. פרשת ויאמר 1. סדר הפרשיות, ציצית לעשות, והיה אף ללמד, שמע אף ללמוד. 2. וכן כדי שיקבל עומ"ש ברישא, אח"כ עול מצוות, וציצית שנהגת רק ביום. 3. להלכה באמירת ויאמר בערב מתחילים דהתחילו במערבא, וגומרים כיון שכבר התחיל. 4. אני ה' אלוקים, אם אמר יאמר ג"כ אמת ואמונה, ואם לאו יזכיר יצ"מ בנוסח של הודאה.
- ה. ק"ש ותפילין 1. רב קרא ק"ש עם תפילין, מלבד מתי שהשליח התאחר מלהביא לו את התפילין. 2. הקורא ק"ש ללא תפילין, הוי כעדות שקר וכמקריב עולה ללא מנחה. 3. אם נפנה ונטל ידיו הניח תפילין וקרא ק"ש, הויא עומ"ש שלימה, כבונה מזבח ומקריב קרבן, וכאילו טבל.
- ו. להדר אחר מים 1. לק"ש אסור כיון שיעבור הזמן, אלא ינקה במידי דמנקה. 2. לתפילה יהדר לפניו עד פרסה, ולאחריו פחות ממיל.
- ז. תוס' 1. הלל בצבור זהו בשחיטת הפסח, כ"א יום גומרים את ההלל וחשיב יחיד, ובר"ח קורין ולא גומרין ונחלקו אם מברך. 2. בהלל שבליל פסח יש מברכים פעמים, ולתוס' אין לברך כלל. 3. טועם ופולט שרי בתענית וא"צ ברכה. 4. ציצית מ"ע שהזמן גרמא, מזה שנוהגת ביום וכן כסות לילה פטורה. 5. שרי להניח תפילין בין גאולה לתפילה, ומח' בטלית ובזמן הברכה.

דף טו

1. לא השמיע. 2. המקרים. 3. דיני הקריאה.

- א. ק"ש כשלא השמיעו 1. לרבי יוסי לא יצא שנאמר שמע, ולאידך בכל לשון שאתה שומע. 2. לר"י יצא, ופליגי אי לכתחילה, או בדיעבד וכרביה ראבי"ע. 3. לר"מ יוצא לכתחילה.
- ב. חרש תורם דיעבד, כמאן 1. ר' יוסי סובר שלא יוצא דוקא בק"ש שהיא דאורייתא, אבל ברכה דרבנן. 2. כר"י, ובתרוייהו יוצא רק בדיעבד. 3. כראבי"ע דבק"ש יוצא בדיעבד, אבל לר"י לא יוצא.
- ג. הדין באינו משמיע 1. ברהמ"ז שהיא דאורייתא יצא בדיעבד כר"י בשם ראבי"ע, או אף ר"י דידיה ס"ל. 2. חרש לא יקרא מגילה, כר' יוסי ודיעבד לא, או רק לכתחילה וכר"י דידיה או דרביה.
- ד. הלכתא להשמיע 1. בק"ש לכתחילה צריך להשמיע, ובדיעבד יוצא בלא שמיעה. 2. שאר המצוות, להו"א לא יצא מהסכת ושמע, ולמסקנא יצא והפסוק קאי על ד"ת.
- ה. הכתיבה אליבא דר"י 1. דבסוטה כותב אלות ולא צוואות, להו"א שנאמר אלות ולמסקנא ממיעוטא אלה. 2. בתפילין כותב גם צוואות שנאמר וכתבתם וקשיא דלא נתמעט, ולמסקנא קמ"ל דאין ללמוד גז"ש מסוטה.
- ו. דקדוק אותיות ק"ש 1. צריך מלמדתם, למודך תם. 2. מצננין גהנום. 3. להלכה יוצא בלא דקדוק.
- ז. הטועה להיכן יחזור 1. אינו יודע היכן הוא, יחזור לראש. 2. באמצע הפרק, לראשו. 3. בין הפרקים, פרק ראשון. 4. בכתיבה, לכתובה ראשונה, ואם סריך ימשיך.

ח. תוס' 1. לרש"י יש להדר אחר מים לתפילה ולתוס' א"צ. 2. קטן מוציא גדול י"ח בברהמ"ז, דהוי חומרא או שהקטן אכל שיעור שביעה. 3. בין הדבקים, וחרה אף, תזכרו.

שאלות לחזרה ושינון

ג. מדוע נקבעה פרשת ציצית בק"ש ומנין (6)

ד. ההוספות לקריאת שמע (2)

ה. שמות האבות שהשתנו (3) הדרן!

פרק שני- היה קורא

א דף יג

א. דין הפסק בקריאת שמע וברכותיה (2)

ב. מהו בין הפרקים (6)

ג. במאי פליגי אם בק"ש ככתבה או בכל לשון (3)

ד. היכן צריך כוונה בק"ש (3)

ה. מדוע אומר על לבבכם בפרשה שניה (2)

ו. קריאת שמע של רבי (3)

ז. דיני פרקדן (3)

א דף יד

א. הפסק במגילה והלל (2)

ב. דיני טעימה (2)

ג. המחלוקת בדרשות הפסוקים (3)

ד. דיני פרשת ויאמר (4)

ה. קריאת שמע ותפילין (3)

ו. להדר אחר מים (2)

א דף טו

א. ק"ש כשלא השמיע לאזניו (3)

ב. חרש תורם דיעבד, כמאן (3)

ג. הדין באינו משמיע (2)

ד. הלכתא להשמיע (2)

ה. הכתיבה אליבא דרבי יהודה (2)

ו. דקדוק אותיות ק"ש (3)

ז. הטועה להיכן יחזור (4)

א דף ט

המח' עד מתי אכילת קרבן פסח, והפסוקים (4)

דרשות הפסוקים בגאולת מצרים (4)

מתי תחילת זמן ק"ש של שחרית (5)

עד מתי זמן ק"ש של שחית (3)

א דף י

אשרי האיש ולמה רגשו הווי פרשה אחת, ומתורץ

(3)

בריוני והצדוקי (3)

חמשת העולמות שדוד דר, ואיזו שירה אמר (5)

מדת הקב"ה (4)

ההשוואה בין הקב"ה והנשמה (5)

הלימודים מחזקיהו המלך (4)

מעשי חזקיהו המלך (6)

הלימודים מהאשה השונמית (3)

שמועות ר"י בר חנינא (3)

הדינים בתפילה שאמר ר"י בר חנינא (3)

א דף יא

המחלוקת כיצד יש לקרוא ק"ש (2)

הלימודים מקראי בשכבך בביתך ובלכתך בדרך (4)

הדעות במי שעושה כב"ש (3)

נוסח ברכות ק"ש בשחרית (2)

על מה צריך לברך ברכות התורה (4)

הברכות על התורה (4)

התפילות בבית המקדש (5)

א דף יב

האם הולכים אחר עיקר הברכה או אחרי החתימה

(2)

שמועות רבא בר חנינא סבא (5)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

📖 **ברכות** עם מחודדין בפ"ך.

📖 **שבת** מהדורה חדשה.

📖 **עירובין**

📖 **פסחים**

📖 **שקלים ר"ה**

📖 **יומא**

📖 **סוכה**

📖 **ביצה תענית**

📖 **מגילה-פורים** עם מדרש,

תוספתא, ותמצית מחור יין לרמ"א

📖 **מו"ק חגיגה**

📖 **יבמות**

📖 **כתובות**

📖 **נדרים**

📖 **נזיר סוטה**

📖 **גיטין**

📖 **קידושין** - עם תורתך שעשועי,

סימני הדף, ותוספתא

📖 **בבא קמא**

📖 **בבא מציעא**

📖 **בבא בתרא א-ב**

📖 **סנהדרין א-ב** עם "יש סדר

לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

📖 **מכות שבועות**

📖 **עבודה זרה הוריות**

מחודדין בפ"ך

📖 **זבחים**

📖 **מנחות**

📖 **חולין**

📖 **בכורות** עם הקדמות ומושגים

📖 **ערכין-תמורה**

📖 **כריתות-מעילה**

📖 **נדה**

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל

השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות,

לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל

יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.

קיצור חודים מנוקד ומסודר.

קיצור אלשין רות

קיצור אלשין אסתר

קיצור אלשין איכה

בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות

באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון

רבי בונים שרייבר שליט"א.

איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד

לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

הקדמות ומושגים - סדר קדשים,

ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

|| ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~0002~

המערכת